UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordininariae in exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria iurisdictione

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S. Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, & singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio LXXII. Capitulum docens de antiquissima quasi possessione quod adjuncti fuerint electi in cognitione causarum capitularium cum Episcopo, qualiter probare teneatur exemptionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-61921

Visual Library

Ad Quæſt. 23. & 24.

DE probatione exemptionis fuſius ſupra egimus *par. 1. q. 8.* hoc loco brevius ſuf-ciat diſtinctio, quod aut agitur de exemptione principaliter ad effectum eam ca-nonizandi, & concludenter probanda eſt. *L. 1. & l. in exceptionibus ff. de probat. Rot. dec. 153. n. 6. par. 11. rec.* aut verò incidenter ad effectum annullandi, vel interim impe-diendi proceſſum Ordinarii, & ſufficit levis probatio per conjecturas & adminicula junctâ quaſi poſſeſſione. *Rot. dec. 105. n. 1. & ſeqq. par. 7. recent.* quandò autem privile-gium ejuſve tranſumptum dicatur eſſe in forma probandi fusè tractatur *in deciſ. 95. par. 8. recent.*

DECISIO LXXII.

Capitulum docens de antiquiſſima quaſi poſſeſſione, quod adjuncti fuerint electi in cognitione cauſa-rum capitularium cum Epiſcopo, qualiter proba-re teneatur exemptionem.

R. P. D. Ghislerio.

Majoricen. juriſdictionis. *Deciſ. 105. par. 7. recent.*

Lunæ 3. Decembris 1636.

SUMMARIUM.

1 *Exemptio, quandò non principaliter de-ducitur in judicio ad effectum illam ca-nonizandi, ſed incidenter, probatur ex ſola quaſi poſſeſſione.*

2 *Ad probandum id quod in judicio inci-denter, & ſecundario, & per modũ cau-ſæ deducitur quævis probatio, etiamle-vis, & præſumpta dicitur ſufficiens.*

3 Ma-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

3 *Matrimonium, ſi in judicio deducitur non principaliter, ſed incidenter per modum cauſæ ad effectum legitimationis, & ſucceſſionis, qualibet etiam præſumpta, & conjecturali probari poteſt probatione.*

4 *Dominium, quod deducitur in judicio non principaliter, ſed incidenter, non requirit plenam & concludentem probationem, ſed poteſt ſola poſſesſione probari.*

5 *Obſervantia controvꝛrti non poteſt, ſi fuit continuata per ſpatium pluſquam longisſimi temporis.*

7 *Admittens alium ad ſecum aliquid faciendum, non poteſt illi obiicere, quod id facere non poterat.*

9 *Obſervantia quando eſt remota, non eſt attendenda.*

10 *Obſervantia interpretativa debet eſſe proxima, non autem remota.*

11 *Obſervantia tempus, dum detegitur proximum, debet ſuffragari.*

12 *Obſervantia remota non dicitur, ſi ſit infra. 40. annos.*

13 *Ex poſſ·ſſione, nulla præſumptio reſultare poteſt, ſi ſit interrupta per obſervantiam, & viſum, in contrarium.*

14 *Iuribus ritè extractis ex libris Capitularibus, contra ipſos Capitulares eſt plena adhibenda fides.*

15 *Iura ſi ſint publica, & litteris legalitatis munita, minus obſtat, quod non ſint recognita.*

16 *Iurium recognitio de ſtylo Rotæ, poteſt fieri quandocunque.*

17 *Concil. Trid.* ſeſſ. 6. cap. 4. & ſeſſ. 25. cap. 6. *quando procedant numer.* 18. & 19.

20 *Deciſ. Cardd. Mantic. Seraph. declarantur.*

21 *Capitula, ſi omninò recuſant ſe viſitari, vel corrigi ab ordinario, non poſſunt ſe tueri concordiis, ſtatutis &c. niſi intervenerit confirmatio ex certa ſcientia, & cum cauſæ cognitione.*

22 *Decretum irritans inficit nedum titulum, ſed etiam poſſesſionem.*

23 *Decretum irritans inficit poſſesſionem juris, non autem facti.*

24 *Mandatum de manutenendo datur pro ſola detentione.*

25 *Capitulum, ſi doceat de ſua quaſi poſſesſione, quod Epiſcopus in cauſis Capitularibus non poſſit ſine adjunctis procedere, in ea ſunt manutenendi, & num. 26.*

27 *Decretum irritans, nihil operatur, dum dubitatur, an intereſt diſpoſitio generalis.*

28 *Decretum irritans locum non habet, quando conſtat, quod non eſt locus diſpoſitioni principali, in qua eſt appoſitum.*

DOmini reſolvendo per Capitulum Majoricen. probari quaſi poſſeſſionem exemptionis, & concurrendi, ac procedendi cum Epiſcopo in cauſis criminalibus Capitularium, co firmarunt reſolutiones coram me factas, videlicet proceſſum fabricatum ab Epiſcopo Majoricen. contra Thomam Dezbach Canonicum

cum dictæ Eccleſiæ, non ſuſtineri, cùm Epiſcopus proceſſerit ſine adjunctis con-
diſpoſitionem ſacri Concilii Trident. *ſeſſ.25.cap.6.de reform.* ex rationibus & funda-
mentis in deciſionibus deductis.

Quia cùm exemptio non deducatur principaliter ad effectum eam canoniza-
1 di ſed incidenter ad effectum nullitatis proceſſus, ſine conjudicibus fabricati, con-
tra dictum Canonicum Dezbach, ſuffragatur ſola quaſi poſſeſſio, juxta doctr. Ro-
in l.quidam in ſuo, numer.4.verſ.ſecundo caſu, ff.de cond.inſtit.par.2. *& deciſ.35.* [illegible]
2 *nem, de appellat. in nov. & coram Mantic. deciſ.366. numer.* 10. Clara enim eſt [illegible]
concluſio, ut ad probandum, id quod in judicio incidenter, & ſecundariò, & per
modum cauſæ deducitur quævis probatio etiam levis, & præſumpta dicatur ſuffi-
3 ciens, ut patet exemplo matrimonii, quod ſi in judicio deducitur non principaliter
ſed incidenter per modum cauſæ ad effectum legitimitatis, & ſucceſſionis, quilibet
probatione etiam præſumptâ, & conjecturali probari poteſt, *C.in cauſam qui filii ſint*
legit gloſ.in cap.lator eod.tit.quam ſequitur Gemin. conſil. 27. quod pluries fuit per Ro-
approbatum *in Parmen.ſtatus.20.Martii 1556.coram Auguſtino, & 6. Martii* [illegible]
in eadem coram bon.mem. Card. Seraph. & per Reverendiſſ. D. meum Decanum in [illegible]
inſigni & celebri deciſione in eadem Parmen. ſtatus 26. Iunii 1628. *confirmat.* 30. *Mar-*
4 *tii* 1629. Item exemplo dominii, quod quando deducitur in judicio non principali-
ter, ſed incidenter, non requirit plenam, & concludentem probationem, ſed po-
teſt ſola poſſeſſione probari, *gloſ.Bart.Bald.Angel.Caſtr. & alii in d.l.quidam in ſuo*
de cond.inſtit.Corn.conſil.219.numer.6.lib.4.Boer.latè id comprobat dec. 42. numer. [illegible]
alibi paſſim per DD.

Poſſeſſio Capituli, quod fuerint electi conjudices, & intervenerint in cogni-
tione cauſarum cum Epiſcopo, probatur, ex deputationibus conjudicum factis pro
tempore à Capitulo in ſimul cum Epiſcopo, & continuatis ab Anno 1467. uſque ad
5 Annum 1571. quæ junctæ cum deputationibus ab Anno 1571. uſque ad tempus mo-
tæ litis de Anno 1632. probant antiquiſſimam poſſeſſionem, ita ut non poſſit con-
troverti obſervantia hujuſmodi exemptionis, dum fuit continuata per ſpatium du-
centorum Annorum & ultra. Coadjuvatur autem hæc poſſeſſionis probatio, non ſo-
lùm ex proceſſibus factis per Epiſcopos contra Capitulares cum interventu conju-
6 dicum quando evenit caſus. *Mant.deciſ.207. numer.*2. ſed etiam moderni Epiſcopi
7 confeſſione, dum in iſta cauſa in ſpecie vocavit conjudices. *Rip.in C.cum Eccleſia Su-*
trina.num.39.verſ.6.requirit, de cauſ.poſſeſſ. & propr.quem ſequuta eſt, Rota in Conve-
ten. Iuriſpatronatus. 1. *Decembris* 1606.*coram bon.mem.Card.Marquemontio & coram*
*ſan.mem.Greg.XV.deciſ.452.num.*15. cùm igitur Capitulares fuerint admiſſi ad judi-
candum de conſenſu Epiſcopi intrant doctrina Ripæ, & deciſiones allegatæ, & dum
8 Epiſcopus in hac cauſa vocavit conjudices, adverſus confitentem nequit dari melior
proba-

probatio propria confeſſione, *C.per tuas, de probat, C.ſi cautio de fide inſtr.Cravet.conſ.*
61.num.3.Rota diverſ.dec.98.num.2.par.2.& in recent.dec.436.num.3.par.1.

Non obſtat, quod obſervantia hujuſmodi, cùm ſit remota, non ſit attendenda, 9
& obſervantia interpretativa, debet eſſe proxima, non remota, ut tenuit *Rota in* 10
Placentina Ca-
nonicatus 3. *Junii* 1613.*coram* R.P.D.*meo Pirovano, & in recent.deciſ.*170. *nu*.4. *par*. 2.
*& dec.*37.*n*.34.*par* 2.*diverſæ*.quia conſideratis deputationibus, & proceſſibus peractis
cum interventu conjudicum, in facto non ſubſiſtit, quod obſervantia ſit remota, dan-
tur enim ſententiæ contra Capitulares, cum voto conjudicum de Annis 1573. menſe
Junii, 1579.menſe Maii.1579.menſe Novemb.1597.menſe Junii 1600. menſe Aprilis
1621.menſe Maii, ex quarũ multiplicitate non ſolùm removetur defectus non ſequutæ
effectuationis poſt factam deputationem conjudicum, ſed etiam obſervantiæ tempus 11
detegitur proximum, non remotum, ita ut omninò debeat ſuffragari ex trad.*per Bald.*
in proem.ff.num.2.Soc.conſ.6.num.2.& 3.lib.1.& fuit dictum in Salamantina Capellaniæ.
17.Junii 1605.coram Ortenbergo, & in Bononien fideicommiſſi de dulfis 22.Novemb. 12
1610.*coram Card. Cavaler.& ſæpe in aliis* : cùm non dicatur remota obſervantia, ſi ſit
infra 40.Annos. *Rota in Tiraſonen.ſacriſtiæ* 9. *Iunii* 1600.*coram bon, mem.Iuſto & fa-*
ciunt deducta per add.ad dec.325 ſan.mem.Greg.XV.num.26.
comen.decimarum, 1. *Februarii* 1608.*coram bon.mem. Card.Sacrato in Placentina Ca-*

Non obſtat, quod hujuſmodi poſſeſſio Capituli fuerit interrupta per contrariam
poſſeſſionem Epiſcopi, qui fabricavit proceſſus abſque adjunctis, qua contraria obſer- 13
vantia ſtante non poteſt reſultare aliqua præſumptio, propter interruptionem ex con-
trario uſu reſultantem.*Bart.& alii in l.2.ff.ſolut.matr.Alex.conſ.5.nu.7. & conſ.127.ad*
*fin.l.5.Dec.conſ.8.n.4.verſ.2.quia ut narrat, & conſ.11.n.12.*quia etiamſi jura producta,
ad probandam poſſeſſionem Epiſcopi procedendi ſine adjunctis, & ſic obſervantiam
fuiſſe diverſam, eſſent in forma probanti; attamen, cùm proceſſus ita facti abſq; con-
judicibus, vel concernant delicta atrocia, vel caſus incontinentiæ exceptuatos à Con-
cilio *in d.c.6.* vel concernant proceſſum Camerarium de quo *in dec.in hac cauſa facta*,
12. *Iannarii* 1635. coram me nihil relevant, & contrarium apparet ex deputationibus
adjunctorum, ex fabricatis proceſſibus contra Canonicos cum adjunctis per Capitu-
lum productis; neq; poteſt fieri vis in proceſſu per ſolum Epiſcopum fabricato, contra
Canonicos Honuphrium Motrelles & Hieronimum Togotes de Anno 1631.menſe
Febr. quia ultra quod Epiſcopus proceſſit contra prædictos, non tanquã Canonicos,
ſed tanquam officiales Cruciatæ, à dicto proceſſu appellârunt, tanquam gravati, &
cauſam in Rota commiſerunt, ut patet ex commiſſione præſentata & regiſtrata.

Ad ea quæ deducebantur contra formã probantẽ juriũ productorũ pro Capitulo,
fuit per Dominos reſponſũ ea non obſtare, cum ſupradicta jura fuerint extracta a præ-
viis litteris cõpulſorialib⁹, & ad hunc effectũ ſufficit, quod fuerint extracta per Secret. 14
Capit, ex libris Capit. Archivii cum aſſiſtentia ſcribæ Majoris Curiæ Majoric. ad hoc ut
inter

ipſos Capitulares plena ſit præſtanda fides, *Caputaque.deciſ.42.part.1. Rota in Seren.*
14 *Beneficii 8. Martii 1627.coram R.P.D.meo Merlino*, & cùm dicta jura ſint publica &
15 litteris legalitatis munita, minus obſtat, quod non ſint recognita, maximè, quia p
16 rium recognitio de ſtylo hujus noſtri tribunalis, poteſt fieri quandocunque. *ex Ca*
dec.178.& aliis allegatis per R.P.D.meum Merlinum in Arboren. Canonicatus 16. No-
vembris 1633.

Pariter nihil facit altera difficultas excitata ex Concilio, dum derogat quibuſ-
cumque conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſtatutis, privilegiis & aliis qu-
buſcumque, & præſervat ſolas concordias, vel ſtatuta confirmata ex certa ſcientia,
& cum cauſæ cognitione, quod procedit tam in præteritis, quàm in futuris: Qu
17 aut loquimur de *cap.4.ſeſſ.6.* illudque procedit in caſu, quando Capitula prætendunt
totalem exemptionem à juriſdictione Epiſcopi in viſitatione & correctione, & ſu
18 non eſt caſus, noſter quia Capitulum non negat jus corrigendi, & viſitandi compe-
tere Epiſcopo; aut verſamur in terminis. *c.6.ſeſſ.25.* ubi deponitur circa deputatione
conjudicum, ſine quorum interventu Epiſcopus non poſſit procedere contra Ca-
nonicos, & in iſto caſu nos verſamur; Et cùm in eo præſerventur ſtatuta, conſuetu-
dines, & concordiæ, quæ disjunctivè debent intelligi, hoc eſt in Capitulis habentibus
vel exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel juraméta, vel cõcordias, ut fir-
19 mavit. *Rota dec.743.par.1.diver.* Inde ſequitur Capit. Majoricen. ſufficere conſuetudi-
nem, cui non ſolùm non fuit per Concilium derogatum, ſed potius facta expreſſa
20 reſervatio, ut latè firmavit *Rota in d.deciſ 843.* Jura verò & deciſiones in contrarium
adductæ. *coram Mantic.Seraph.& aliis pro Epiſcopo allegatis*, juxta declarationem ſa-
cræ congregationis Concilii in Abulen. Juriſdictionis procedunt in primo caſu,
21 quando Capitula recuſant omninò viſitari, vel corrigi, *juxta term.cap.4.ſeſſ.6.* quo
caſu, Capitula non poſſunt tueri concordiis, ſeu ſtatutis, & aliis, quo minus viſi-
22 tentur, & corrigantur, niſi intervenerit confirmatio ex certa ſcientia, & cum cauſæ
cognitione ad effectum, ut non poſſint viſitari, & iſte non eſt caſus noſter.

Non obſtat, quod decretum irritans in Concilio appoſitum inficiat nedum titu-
lum, ſed etiam poſſeſſionem, *Rot.deciſ.3.numer.1.de reſt.ſpoliat.in nov. Caſſad. deciſ.*
num.2.eodem titulo Put.deciſ.197.num.3.lib.3. quia decretum irritans inficit poſſeſſio-
23 nem juris, non autem facti, *Put.deciſ.486.num.2.lib.2. coram Reverend D. meo Dec-*
tano, deciſ.124.num.3. & in Compoſtella, ſeu Salamantina juriſdictionis 14. Junii 1633.
24 *coram R.P.D.meo Motmanno*, Ratio eſt, quia mandatum de manutenendo datur pro
ſola detentione, ut fuit dictum in *Conchen. limitum. 4. Martii 1596. coram bon.mem.*
25 *Card.Blanchetto*, & Capitulum non venit contra Concilium, ſed docet de ſua poſ-
ſeſſione, ideò benè intrat, quod non ſit privandum ſua poſſeſſione, ut in his termi-
26 nis firmat *Mantic.deciſ.202.numer.5*, ultra quod cùm Concilium non adimat juriſdi-
ctionem ſimpliciter Capitulis, ſed illam præſervet, quando vigore conſuetudinis,
aut

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aut ſtatuti, poſſunt Capitula ſe tueri contra Epiſcopum, ut etiam firmavit *Rota in d.deciſ.743.part.1.diverſ.num.1.& 7.* donec poteſt doceri de hujuſmodi conſuetudine, 27
ſeu quaſi poſſeſſione, nihil operatur decretum irritans, *cap.1.& 2.ut lit.pend. Mantu.d.deciſ.292.num.7.* quia non habet locum niſi quando conſtat, quod eſt locus di- 28
ſpoſitioni principali, in qua eſt appoſitum, *Put.deciſ.1,num.1.lib.1.Rot.in recent.deciſ. 516.num.4.par.1. & deciſ.423.num.5.per.2.*

Quare, cùm ex ſupradictis conſtet de antiquiſſima obſervantia uſque ad tempus motæ litis, quod fuerunt electi conjudices, & intervenerunt in cognitione cauſarum Capitularium cum Epiſcopo, iſtam ſolam obſervantiam, & quaſi poſſeſſionem Capituli, ſpatio tanti temporis Domini cenſuerunt ſuffragari; & ſic ſtandum in deciſis utraque parte.

DECISIO LXXIII.

Privilegium à notario & Vice-Cancellario Apoſtolico ſcriptum cum ſubſcriptione Papæ & aliquorum Cardinalium dicitur in forma probanti, maximè ſi agatur de re antiqua, & aliæ concurrant præſumptiones & adminicula.

R.P.D. Carillo.

Deciſ. 191. par.8. recent.

Roſſanen. Exemptionis.

Veneris 27. Januarii 1640.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus habet fundatam intentionem ſuper exercitio juriſdictionis in ſua diæceſi.*
2 *Privilegium Apoſtolicum quando dicatur authenticum.*
3 *Tranſumptum ut probet, quæ debeant obſervari in ejus extractione.*
4 *Magiſter Raynaldus erat notarius & Vicecancellarius Innocentii III.*
3 *Notarius & Vicecancellarius poteſt dare ſum-*